

E-LOGOS

ELECTRONIC JOURNAL FOR PHILOSOPHY
ISSN 1211-0442 8/2009

University of Economics
Prague

Platónův Faidros

Václav Řezníček

Abstract

Cílem této práce je upozornit na některé problémy týkající se základních hodnot a jejich vnímání a prosazování v dnešní hekticky žijící, hyperkonzumní a globalizované společnosti. Je poukázáno na fakt, že vývoj má nikoliv pouze vzestupnou tendenci, ale že má i tendenci sestupnou. Dále je připomenuta významná role filosofie a to i filosofie antické, která bývá mnohdy mylně považována za „něco již známého, co nemůže ničím překvapit“. Filosofie hodnot ve starém Řecku je představena dílem Platóna, který je jedním z nejvýznamnějších filosofů, a jeho slavným dialogem Faidros. Tomuto dialogu je věnována největší a hlavní část eseje. Dialog Faidros, ve kterém se Platón promlouvající prostřednictvím Sókrata snaží zachytit a definovat podstatu krásna, patří k významným a nesmrtelným dílům světové literatury. Kromě Platónova pohledu na „krásno“ jsou v něm vyloženy základní rysy jeho filosofického systému. Obsah dialogu bývá někdy též označován jako učení o částech duše a idejích. Platón se věnuje také svému vztahu k umění a rétorice, stanovuje základní pravidla rétoriky. Platónova koncepce krásna a umění je založena na objektivně idealistickém vysvětlování světa. Platón je typickým představitelem axiologického objektivismu.

Ještě nedávno se „společnost vzhlížela“ v moudrosti starých řeckých myslitelů.¹ Dnes, v této turbulentní době, v době nejistoty a hyperkonzumní² společnosti, dochází ke změnám v chápání základních hodnot. Vývoj v oblasti vědy a výzkumu je bezesporu závratný a fascinující, ale vývoj v chápání a prosazování hodnot, jakými jsou pravda a dobro, a úpadek morálky ve společnosti je také něčím závratným a fascinujícím, bohužel však již nikoli v pozitivním slova smyslu. Co se s tím dá dělat? Odpověď na tuto otázku, která by napomohla celospolečenskému řešení problémů dnešní doby, v této esejí nezazní. Je však jisté, že filosofie, jakožto věda o zákonitostech nejobecnějších, nám může i v dnešních časech pomáhat, abychom tak snadno nepodlehli vnějším tlakům a aby se z nás nestali *brouci*.³ Jedním z nejvýznamnějších starořeckých filosofů, a jednou z nejvýznamnějších postav filosofie vůbec, je Platón. Tato esej⁴ se bude blíže věnovat slavnému platónskému

¹ V dnešní společnosti se stávají ideálem tzv. celebrity. Antická vzdělanost, a častokrát i vzdělanost a moudrost všeobecně, není něčím, k čemu by vzhlížela. Každá doba má jistě své pro i proti a já tuto v žádném případě pouze jednostranně nekritizuji. Tato společnost(mnoho jedinců v ní) si však všeobecně nepřipouští svou nedokonalost a vidí pouze „pokrok“. Sestupné tendence, které bezesporu existují, nevidí nebo je spíše vidět nechce. Avšak pro odbornou veřejnost z oblasti filosofie mají myšlenky starověkých filosofů stále velký význam a lze z nich vyvodit závěry prospěšné pro dnešní dobu. O roli myšlenek starých antických filosofů v současnosti píše ve svém článku Mráz. „Myšlenky antických filosofů jsou již po dlouhá staletí předmětem intenzivního zkoumání a úvah. Vracejí se k nim nejen specialisovaní odborníci, ale snad každý, kdo má o filosofii a o dějiny lidského poznání vážný zájem. Má to své hluboké důvody. Vždyť filosofie - alespoň v tom smyslu, jak ji chápe evropská civilizace - se v antickém Řecku zrodila a celé další dějiny filosofického myšlení navazují na výsledky starých řeckých filosofů. Na rozdíl od mnoha jiných oborů jsou pro filosofii její dějiny stále zdrojem cenných podnětů při řešení otázek, které si klade v současnosti... .. Mohlo by se zdát, že zkoumání myslitelského odkazu antických filosofů již nemůže přinést nic zásadně nového. Vždyť se dochoval jen omezený počet jejich spisů, dosud neznámé antické texty se objevují jen velice ojediněle a většinou nejde o díla stěžejního významu. O obsahu dochovaných filosofických děl antiky vznikla v průběhu staletí obrovská literatura, počty prací věnovaných myšlenkám Sókrata, Platóna, Aristotela a dalších velkých řeckých filosofů jdou do tisíců, nebo spíše do desetitisíců. Přesto se naše znalosti antické filosofie stále prohlubují a jsou obohacovány novými poznatky. Některé z nich i značně pozměňují tradiční názory na různé složky antické filosofie. Je to dáno především dvěma skutečnostmi. Jednak tím, že bádání stále odkrývá dosud nereflektované - nebo alespoň nedoceňované - stránky antických filosofických koncepcí i jejich vzájemné souvislosti. Druhým z oněch faktorů je současný vývoj a stav filosofického a vědeckého poznání. Mnohé poznatky, k nimž se dochází ve vývoji filosofie, i řady jiných oborů, jsou totiž takového rázu, že nám umožňují hlouběji pochopit různé motivy přítomné - často jen skrytě - v myšlenkách starých filosofů a vyvodit z nich i závěry prospěšné pro dnešní dobu.“

MRÁZ, Milan. Dvě výzvy antické filosofie. *Akademický bulletin* [online]. 2008 [cit. 2009-01-01]. Dostupný z WWW: <<http://abicko.avcr.cz/cs/archiv/1999/7/obsah/dve-vyzvy-anticke-filosofie.html>>.

² Tímto termínem nazývá dnešní společnost Lipovetsky v knize Paradoxní štěstí (viz seznam použité literatury). Snaží se definovat dnešní konzumní společnost a nevidět ji pouze z jedné stránky. V úvodu píše: „Rodí se homo consumericus třetího typu, ničím nespoutaný, mobilní a flexibilní turbokonzument, z valné části oproštěný od staré kultury společenských vrstev a s nepředvídatelnými zálibami i nákupy. Od spotřebitele podřízeného sociálnímu statusovému tlaku vývoj přešel k hyperkonzumentovi, jenž si žádá emocionální zážitky a lepší život, vysokou životní úroveň a kvalitu zdraví, známé značky a autenticitu, bezprostřednost a komunikaci. Nad spotřebou ovládanou kodexem cti získala navrch spotřeba prosycená intimitou a nakupující jedinec je v dnešním systému stále lépe informován a esteticky inspirován, stále reflexivnější a čím dál méně loajální. Dávná časová a prostorová omezení, která rámovala svět spotřeby, pozvolna mizí a my se ocitáme v kontinuálním vesmíru spotřeby, asynchronním a hyperindividualistickým, kde se žádná věková kategorie nevymyká segmentačním marketingovým strategiím.“

³ Lidé v uvozovkách, kteří se chovají jako zvířata, a to, co je dělá lidmi, tedy přirozená touha po sebepřesahu, jaksí mizí. Vyjádřeno metaforou, že se člověk promění v brouka, viz dílo F.Kafky s názvem Proměna.

⁴ Nebo spíše takové pojednání.

dialogu Faidros. Než se ale pustíme do samotného díla, věnujme pár řádků jeho autorovi.

„Platón se narodil roku 427 př.n.l. v Athénách.⁵ Bylo mu dvacet let, když jeho cestu překřížil Sókratés, který ho rozhodujícím způsobem ovlivnil. Vzdal se svých literárních pokusů a obrátil se k filosofii. Byl osm let Sókratovým žákem, po jehož popravě podnikl rozsáhlé cesty po středomoří. Po návratu do Athén roku 387 př.n.l. otevřel ve své zahradě školu, kde bezplatně vyučoval.⁶ Dožil se věku 80 let. Narozdíl od svého učitele Sókrata, jehož činnost spočívala výlučně v bezprostředním působení na spoluobčany rozhovorem a řečí, zanechal Platón celou řadu spisů.⁷ Jeho díla mají většinou formu dialogu.⁸ V prvních dialozích, sepsaných brzy po Sókratově smrti, vystupuje Sókratés jako hlavní postava. Vůdčí roli hraje ale také téměř ve všech pozdějších spisech. Je obtížné rozlišit, kolik z toho, co zde Sókratés říká, pochází s jeho vlastních výroků a na kolik Platón pouze používá jeho postavu pro vyjádření svých vlastních myšlenek.“⁹ Jedním z významných dialogů, které napsal ve středním období své tvůrčí činnosti, je Faidros. V dalším textu se budeme zabývat právě jím. Jednotícím poutem, které tento dialog pojí s dvěma dalším dialogy – Ión a Hippias, je Platónova snaha definovat podstatu krásna.

Účastníky rozhovoru jsou Sókratés a mladík Faidros. Sókratés potkává Faidra při cestě od Lysia¹⁰, od něhož slyšel řeč pojednávající o lásce.¹¹ Tato řeč ho velice zaujala, přečte ji tedy Sókratovi. Řeč obsahuje zdůvodnění, proč by mladík měl být po vůli spíše nemilujícímu než milujícímu, proč je lépe dávat přednost nezamilovaným před zamilovanými. Lysias v něm dokazuje rozdíly mezi zájmy nemilujícího a milujícího a

⁵ „Narodil se do jedné z význačných a bohatých rodin v Athénách. Jeho otec Aristón odvozoval svůj původ od krále Kodra a jeho matka Periktioné pocházela z rodu Solónů. Dostalo se mu nejlepší výchovy od vzdělaných sofistů, kteří Platóna naučili uměním, které byly považovány za klíčové pro budoucího politika.“ CHLUBNÝ, Jiří. *Platón* [online]. 2004 [cit.2009-01-01].

Dostupný z WWW: <<http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1908>>.

⁶ „Po návratu do Athén začal působit ve funkci učitele. Převzal od Sokrata metodu učení v rozhovorech, kterou provozoval v zahradě, nazvané k počtě héra Akadéma. Vzniklá Akademie byla školícím centrem, které si na nedostatek žáků nemohlo stěžovat, a to nejen z toho důvodu, že Platón vyučoval zdarma. Proslulo svoji kvalitou a pojem akademie se nám zachoval dodnes ve smyslu vysoké školy.“

CHLUBNÝ, Jiří. *Platón* [online]. 2004 [cit.2009-01-01].

Dostupný z WWW: <<http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1908>>.

⁷ Platónovo myšlení prošlo dlouhým vývojem a žádný jeho spis neobsahuje ucelený výklad jeho filosofie.

⁸ Tato forma má oproti systematickému rozvíjení myšlenek výhodu větší názornosti a živosti. Platón také zastával ten názor, že naše myšlení je vždy rozpolceno a musí zůstat v zajetí protikladů, což demonstrují postavy účastníci se dialogu a jejich často rozličné názory. Platónovy dialogy patří k významným a nesmrtelným dílům světové literatury.

⁹ Srovnej; STÖRIG, Hans Joachim. *Malé dějiny filosofie*. Miroslav Petříček, Petr Rezek, Karel Špruňk, Karmelitánské nakladatelství, 2000

¹⁰ Lysias byl athénský rétor.

¹¹ Je o řecké lásce mezi muži. „V Řecku tehdejší doby existuje jistý druh milostného vztahu, v němž se mohou uplatnit spíše jemnější erotické vztahy, než jaké jsou mezi mužem a ženou: poměr staršího muže k chlapci. Dnes jsme náchylní dívat se na takové vztahy skeptickým pohledem. U Řeků Platonovy doby to však patří skoro k dobrému jménu, aby se politik nebo vojevůdce zajímal o pěkné mladíky.“ WEISCHEDEL, Wilhelm. *Zadní schodiště filosofie*. Jiří Horák. Olomouc : Votobia, 1995 (viz seznam použité literatury)

upozorňuje na nerozumnost jednání milujících. „Vždyť oni sami přiznávají, že jsou spíše pomatení nežli rozumní a že vědí, že smýšlejí špatně, ale nedovedou se ovládnout. Jak by se tedy mohli při zdravém rozumu domnívat, že je správné, o čem činí rozhodnutí v takovém stavu?“¹² Faidros, který je řeči nadšen, očekává stejné nadšení i od Sókrata, ten ho ale nesdílí a místo toho řeči vytkne řadu kompozičních nedostatků. Aby dokázal oprávněnost své kritiky, přednese Sókratés řeč vlastní. Řeč Lysiova a tedy i z Lysiovy řeči vycházející řeč Sókratova uráží boha lásky Eróta¹³, a tak, aby si ho opět usmířil, přednese Sókratés řeč druhou. Tentokrát se již nespokojuje pouze se zjevným, ale dostává se k podstatě problému.

Platón prostřednictvím Sókrata promlouvá takto: „je nepravdivá řeč, která tvrdí, že je třeba poskytovat více přízně nemilujícímu, když existuje milenec, protože milenec je poblázněn, kdežto nemilující má zdravý rozum. Bylo by to dobře řečeno, kdyby bylo pravda, že maníák, totiž nadšení, je zlem. Skutečnost je však opačná, protože se nám jeho prostřednictvím dostává nejvíce dobrého, neboť nadšení je ovšem darem božím“.¹⁴ V další části této řeči se Platón dostává k problematice poznání.¹⁵ „Cesta k poznání není jen cestou nezainteresovaného myšlení, nýbrž vyžaduje účast, lásku k poznání. Sama filosofie je láskou k moudrosti, je láskou k vědění. Proto tento dialog bývá nazýván i dialogem o lásce. Platón zde dává vystupovat lásce v různých jevech, které koneckonců směřují k jedné pravdivé, nepodmíněné lásce, dosahující pravdivého poznání. Podnětem k těmto úvahám je

¹² PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979, s.116.

¹³ „Hroznou řeč, Faidre, opravdu hroznou jsi přinesl a i mě jsi donutil takovou pronést... ..Jestliže je Erós bůh či láska něco božského (a to ovšem je), pak nemůže být žádným zlem; v obou řečech, které o ní byly předneseny, je však za zlo pokládána a tím se tedy obě řeči proti lásce prohřešily.“

PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79, s.137,138.

¹⁴ Uvedeno v (PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979, s.140.). Můžeme mít na mysli nadšení filosofa, člověka toliko toužícímu přesáhnout sebe sama, že je mu umožněno nahlédnout do světa idejí, že je mu umožněno dotknout se právě podstaty věcí.

¹⁵ „Platón byl přesvědčen, že ke skutečnému poznání může dojít jen v komunitě myslitelů, kteří jsou v každodenním styku, a proto se dobře vzájemně znají, vč. jemných rozdílů ve svých motivech a stanoviscích, a mohou své názory stále vzájemně konfrontovat a korigovat - ale přesto ve všech těchto dílech prosvítá jedna základní myšlenka Platónovy filosofie. Poznaték, že co je obecné a podstatné, nelze často intelektuálně vyčerpat jedním, a to ještě jednoduchým pojmem, výkladem nebo formulí. K objasnění této myšlenky můžeme využít jeden přírůstek, který je v Platónových spisech velmi častý, přirovnávání rozumového poznání k vidění. Může-li rozum myslitele proniknout k idejím a spatřit je, je přece dáno samou povahou vidění, že uvidí jen jejich jednu stranu. To znamená, že z různých stran můžeme vidět jednu a tutéž skutečnost odlišně, nebo i zcela jinak. (I žáci středních technických škol brzy poznávají, že jsou tělesa, která se promítají na jednu průmětnu jako čtverce, na druhou jako trojúhelníky a na třetí třeba jako kruhy.) Poznáváme-li jednu a tutéž skutečnost různými postupy odlišně, neznamená to tedy, že naše poznatky jsou klamné a nicotné. Nevystihují sice danou skutečnost po všech stránkách, tj. ne-jdou absolutní, ale přece jen nás o ní pravdivě informují. To ovšem neznamená, že jakékoli tvrzení, které se předkládá jako poznatek, je pravdivé. Rozum musí vždy usilovat o nalezení kritérií, podle nichž lze odlišit pravdu od nepravdy. Základním předpokladem, aby se to dařilo, je podle Platóna uvědomování si toho, že to, co poznáváme často odlišně, je jedna a táž skutečnost, že v rozmanitosti dat musíme stále vidět - nebo alespoň hledat - jednotu a v této jednotě zase rozmanitost. Jinak řečeno: zkoumání jakéhokoli problému nemůže být úspěšné bez zkoumání jeho celkových souvislostí.“

MRÁZ, Milan. Dvě výzvy antické filosofie. *Akademický bulletin* [online]. 2008 [cit. 2009-01-01]. Dostupný z WWW: <<http://abicko.avcr.cz/cs/archiv/1999/7/obsah/dve-vyzvy-anticke-filosofie.html>>.

tělesná, pohlavní láska. Platónova filosofie zná sílu smyslové lásky. Ta je s filosofií ve spojení i v nepřátelství. Smyslová láska, touha, erós je podnětem k hledání krásy jako takové, věčných idejí, filosofování. Je s ní v nepřátelství, jestliže smyslová touha, erós, se spokojuje se sebou samou; pak ochromuje filosofickou touhu, zůstává pro ni slepou a snižuje člověka a zakrývá mu pravdu bytí.“¹⁶ To zde Platón znázorňuje mýtem o duši. Připodobňuje ji vozataji řídícímu dva koně. Jeden z nich je poslušný, ten vede duši k nadsmyslovému bytí. Druhý kůň¹⁷ je neposlušný a stahuje duši k tělesným požitkům. Pokud ho vozataj¹⁸ neukočíruje a dá se k nim strhnout, pyká celá duše tím, že padá na zem a vtěluje se do člověka. Zapomíná tak na krásný svět idejí. Poznání jako rozpomínání na svět idejí vede přes lásku, která je v těsném spojení s filosofickou touhou po nejvyšším poznání.

Dále se Platón věnuje rétorice. Prostřednictvím Sókrata se pokouší stanovit základní pravidla správného řečnického umění, dostává se tedy k vyslovení nároků na *opravdového*¹⁹ rétora. Znalost techniky a přednesu sice považuje za důležitou, ale z povahy rétoriky vyplývá mnohem více. Prvním požadavkem na rétora je požadavek znalosti lidské duše. Argumentuje *bezúčelností dokonalosti bez znalosti jejího využití*. K základním požadavkům na rétora tedy patří jeho jakási psychologická vybavenost, která by mu umožnila odhadnout charakter účastníků a dané situace tak, aby mohl zvolit správný postup vedoucí k cíli. „Síla řeči spočívá v tom, že je to vedení duše, a proto musí budoucí odborník v řečnickém umění vědět, kolik podob duše má. Je jich tolik a tolik a jsou takové a takové a jejich působením se někteří lidé stávají takovými a jiní zase takovými. Když jsou rozděleny druhy duší, je zase tolik a tolik druhů řečí a každý z nich má nějaké vlastnosti.“²⁰ Aby mohl rétor poznat onu podstatu lidské duše a odvodit z ní praktické zákony, znamená to nahlédnout do věčné a neměnné říše idejí, která je předobrazem tohoto pozemského světa.²¹ „Nejprve má člověk znát pravou podstatu všech jednotlivých věcí, o kterých mluví nebo píše; má umět definovat každou věc samu o sobě; po vymezení definice má vědět, jak dělit definovanou věc podle jednotlivých znaků až na nedělitelné prvky; stejným způsobem má také rozpoznat přirozenou povahu duše, určit pro každou povahu, co se pro ni hodí, a podle toho rozvinout a vyšperkovat řeč, duši složitě

¹⁶ Srovnej; PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79. s.227. (Jakub Netopilík)

¹⁷ Zajímavou charakteristiku Platón dává tomuto druhému neposlušnému koni. Vyplývá z ní názor, že touha po tělesných požitcích nepřevažuje u „dobře stavěného“ jedince, ale u jedince, který „je křivý, tělnatý, jeho postava je bez ladu a skladu, má silnou šíji a krátký krk, je tuponosý a má barvu černavou, oči bílé a krví podlité, je přítelem chování zpupného a vychloubavého, uši má šťapaté a je tupý, takže se taktak podvoluje bičí a bodci.“ PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79, s.158.

¹⁸ Vozatajem, který koně ukočíruje, by měl být náš vlastní rozum.

¹⁹ Říká, že ne každý je a může být opravdovým rétorem.

²⁰ PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79, s.199.

²¹ Ideje jsou věčně předobrazy esencí (bytností) věcí. Mnohost idejí je shrnuta v jediné ideji dobra a krásy, která jakožto idea idejí všechny ostatní ideje převyšuje. Tato idea idejí je absolutnem (božstvím) Platónova systému. Srovnej; PAVLÍK, J. *Axiologie: Odpovědi* (výukový projekt P103 - k disp. v elektron. formě), 2000

poskytnout řeč pestrou a všestrannou a duši prosté řeč jednoduchou.“²² Dalším požadavkem na rétora je znalost pravdy. „Není snad třeba, aby pro to, co má být pověděno dobře a krásně, byl základem rozum řečníkův, znající pravdu o tom, o čem hodlá mluvit?“²³ Dochází k tomu, že pravdu je třeba znát, aby se řečnickova řeč neminula účinkem. Řečník sice není hodnocen podle toho, zda říká pravdu, ale aby byl schopen posluchače klamat, musí sám umět odlišit pravdu od nepravdy a to bez její znalosti nelze. Uvedenými nároky tedy staví rétoriku velmi vysoko a uznává ji. Platón naproti tomu nestaví moc vysoko literární umění jako takové a umění vůbec, lépe řečeno jeho názor na umění není jednoznačný. Říká, že malíř, vytvářející umělecké dílo, jenom kopíruje tento pozemský svět, který je sám pouhou kopií světa idejí. Je pouze jeho nedokonalým obrazem. Vytváří tím tedy pouhé napodobeniny napodobenin. Umělec tedy podle Platóna „nemůže postihnout krásu samu o sobě, ta je prý dostupná jen filosofovi, který se zmocňuje krásy. Ba umění je dokonce škodlivé, protože reprodukuje, zobrazuje nedostatky, nemravné jednání, zesměšňuje bohy atd.“²⁴

Pavlík²⁵ píše, že „podle Platóna k pravému pochopení dobra a krásy nedospíváme tím, že bychom našli to, co je společné všem dobrým a krásným věcem, nýbrž tím, že se v rámci filosofického myšlení stále přesněji rozpomínáme na to, jak naše duše před zrozením do smrtelného těla nahlížela na ideu dobra a krásy svým intelektuálním zrakem; poznání krásy a dobra je v tomto smyslu apriorní, předchází veškeré smyslové zkušenosti. Idea dobra a krásy je nadmyslnou podstatou veškeré krásy smyslové, její apriorní poznání nám umožňuje, abychom vůbec rozuměli věcem kolem sebe jakožto statkům, tj. nositelům hodnot; to je ovšem možné v té míře, v jaké jsou materiální věci napodobeninami nadmyslných hodnot realizujícími se v médiu plynoucí, se sebou neidentické hmoty. Jako prapůvodní základ našeho rozumění krásným a dobrým věcem, a zároveň prazáklad všech oněch věcí, všeho jsoucího je idea dobra a krásy natolik obecná, že ji již nelze subsumovat pod nic obecnějšího – proto ji nelze definovat.“

Proti pojetí hodnot u Platóna stojí chápání člověka jako absolutního tvůrce hodnot - axiologický subjektivismus²⁶. Položme si tedy otázku, jaký je vztah dnešní společnosti²⁷ k hodnotám. Taková otázka určitě není banální.

²² PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79, s.212.

²³ PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79, s.170.

²⁴ PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79. s.223. (Jakub Netopilík)

²⁵ PAVLÍK, J. Axiologie: Odpovědi (výukový projekt P103 - k disp. v elektron. formě), 2000.

²⁶ Platón je typickým představitelem axiologického objektivismu. Přichází s posuzováním v kategoriích dobra, krásy a pravdy založeném na hodnotovém pojetí celé skutečnosti. Každá bytost realizuje co nejdokonaleji svou přirozenou obecnou podstatu, která je rozumem poznatelná. Pokud věci existují tak, že jejich existence realizuje jejich přirozenou podstatu, znamená to, že jsou tak, jak mají být. Objektivita hodnocení je v tomto vidění světa plně zajištěna. Proti tomuto pojetí stojí představitelé subjektivismu, kteréhož jsou klasickými představiteli antičtí

Snad tato nikterak rozsáhlá práce alespoň trochu upozornila na některé problémy, připomněla význam filosofie a stane se zdrojem k zamyšlení.

sofisté. Známy je výrok Protágora „*Člověk je mírou všech věcí, jsoucích, že jsou, nejsoucích, že nejsou*“. V tomto pojetí neexistuje žádné nadindividuální kritérium pravdy, která by byla objektivní či absolutní. Takovýto pohled lze najít např. v díle Nietzscheho. Srovnej; PAVLÍK, J. Axiologie: Odpovědi (výukový projekt P103 - k disp. v elektron. formě), 2000

²⁷ Společnost je strukturou abstraktní a vždy je tvořena jednotlivci, ať už jsou tito jednotlivci méně či více samostatně jednající. Takže společnost nejedná, nedělá, nezachovává se, nemá postoj atd.... Také tímto tématem se zabýval jeden z největších myslitelů dvacátého století v oblasti společenských věd F.A.Hayek (1899-1992).

Bibliography

CHLUBNÝ, Jiří. Platón [online].2004. Dostupný z WWW: <<http://antika.avonet.cz/article.php?ID=1908>>.

LIPOVETSKY, Gilles. *Paradoxní štěstí: Esej o hyperkonzumní společnosti*. Martin Pokorný. [s.l.] : Prostor, 2007. 448 s. ISBN 978-80-7260-184-4.

MRÁZ, Milan. Dvě výzvy antické filosofie. *Akademický bulletin* [online]. 2008. Dostupný z WWW: <<http://abicko.avcr.cz/cs/archiv/1999/7/obsah/dve-vyzvy-anticke-filosofie.html>>.

PAVLÍK, J. Axiologie: Odpovědi (výukový projekt P103 - k disp. v elektron. formě), 2000

PLATÓN. *Dialogy o kráse*. Jaroslav Šonka. [s.l.] : Odeon, Praha, 1979. 230 s. ISBN 01-049-79.

STÖRIG, Hans Joachim. *Malé dějiny filosofie*. Miroslav Petříček, Petr Rezek, Karel Špruňk. 7. přepracované a rozšířené vyd. [s.l.] : Karmelitánské nakladatelství, 2000. 630 s. ISBN 80-7192-500-4.

WILHELM, Weischedel. *Zadní schodiště filosofie*. Jiří Horák. 2. vyd. Olomouc : Votobia, 1995. 261 s. ISBN 80-7198-015-3.